

Handläggare
Paulina Slazak
Telefon: 08-508 252 47

Till
Socialnämnden
2021-06-15

Årsrapport personligt ombud 2020

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens årsrapport för personligt ombud 2020
2. Socialnämnden överlämnar årsrapporten till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Fredrik Jurdell
socialdirektör

Veronica Wolgast Carstorp
avdelningschef

Sammanfattning

Personligt ombud riktar sig till personer med långvariga och omfattande psykiska funktionsnedsättningar som har behov av särskilt stöd för att kunna ta tillvara sina rättigheter i samhället. I syfte att tillvarata personligt ombuds kunskaper om systemfel och samverkansproblem har en stadsövergripande årsrapport sammanställts om verksamheten.

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner bifogad årsrapport för personligt ombud 2020 och att rapporten lämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Bakgrund

Socialförvaltningen har sammanställt årsrapporter för personligt ombud sedan 2015. Under de senaste åren har kommunfullmäktige formulerat uppdrag avseende verksamheten som rör personligt ombud. Uppdraget har bland annat handlat om att stärka tillgången till personliga ombud, samt att säkerställa att personer över 65 år ges tillgång till tjänsten. I rapporten sammanställs information om målgruppen för personligt ombud, systembrister samt hur organisationerna för ledningsgrupper ser ut.

Ärendet

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer med långvariga och omfattande psykiska funktionsnedsättningar som har behov av särskilt stöd för att kunna tillvarata sina rättigheter i samhället. Ett personligt ombud arbetar på uppdrag av den enskilde och fungerar som ett redskap för att stärka den enskildes tillit till sig själv och därmed få bättre kontroll och makt över den egna vardagen. Verksamheten syftar även till att få myndigheter, kommuner och regioner att samarbeta samt ge underlag till åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service.

Ett syfte med rapporten är att ta tillvara personligt ombuds kunskaper om systemfel och samverkansproblem. Uppgifterna i årsrapporten är hämtade från stadens redovisningar till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Totalt hade 625 personer stöd av personligt ombud under 2020, vilket är en ökning med fyrtio personer från föregående år. Vid eventuell kö prioriteras barnfamiljer och personer som riskerar att bli bostadslösa.

De främsta kontaktorsakerna är stöd i kontakten med myndigheter samt ekonomi.

De personliga ombuden har som uppdrag att identifiera och rapportera de brister i serviceutbudet som gör att enskildas behov inte tillgodoses. Brister identifieras på handläggarnivå, lokal och central nivå.

Några av de systemfel som rapporterats på handläggarnivå är att handläggare saknar kunskap och kompetens om funktionsnedsättningar och dess konsekvenser.

Några av de systemfel som rapporterats på lokal nivå är bristande personalkontinuitet inom både den av regionen finansierade psykiatrin och inom socialtjänsten. På central nivå har de personliga ombuden redovisat att de olika myndigheternas regelverk är svåra att navigera i för målgruppen och att samverkan ofta brister.

Den pandemi som bröt ut under 2020 har påverkat samhället i stor utsträckning, vilket även de personliga ombuden har uppmärksammat. Verksamheterna har både sett ett ökat inflöde av personer som söker sig till personligt ombud, men också att de personer som tar kontakt med verksamheterna har komplexa behov och stort behov av stöd. De personliga ombuden har även lyft det

digitala utanförskapet för denna målgrupp som ökat i en tid där digitala verktyg används i större utsträckning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, kompetenscenter funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 9 juni 2021. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 10 juni 2021.

Jämställdhetsanalys

Insatsen personligt ombud finns tillgänglig för personer över 18 år och är könsneutral. I insatsens utförande är det genomgående fokus på individens egna önskemål och ett personligt ombud arbetar på uppdrag av den enskilde. Könsfördelningen hos klienter inom personligt ombud är relativt jämn, med 45 procent män och 55 procent kvinnor. Denna könsfördelning motsvarar den könsfördelning som finns inom socialpsykiatrins verksamhetsområde.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Personer med långvariga och omfattande psykiska funktionsnedsättningar har många gånger ett särskilt behov av stöd för att tillvarata sina rättigheter i samhället och kunna vara delaktiga. Socialförvaltningen menar att det är av stor vikt att staden tillvaratar ombudens kunskap om systemfel så att dessa kan användas i ett löpande förbättringsarbete inom stadens verksamheter.

Stadens myndighetsutövande verksamheter behöver tillgängliggöras för personer med psykiska funktionsnedsättningar och bör särskilt beakta att serviceskyldigheten håller en god nivå.

Serviceskyldigheten innebär att varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. (Förvaltningslagen 6 §). Brister i serviceskyldigheten försvårar avsevärt personers möjlighet att tillvarata sina rättigheter i samhället. Det är något som ombuden påpekar brister när personer med psykiska funktionsnedsättningar är i kontakt med myndigheter.

Som ett led i att sprida personligt ombuds kunskap och tillvarata systemfelen har några personliga ombud medverkat i

introduktionsutbildningen för nyanställda handläggare inom socialpsykiatri.

En utmaning är att hitta fungerande och effektiva former där systembrister kan lyftas och i förlängningen leda till förbättringar för målgruppen. Ett sätt att uppnå detta är att fortsätta det arbete som sker med nätverk och utbildningssatsningar.

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner bifogad årsrapport för personligt ombud 2020 och att rapporten lämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Bilagor

Årsrapport personligt ombud 2020